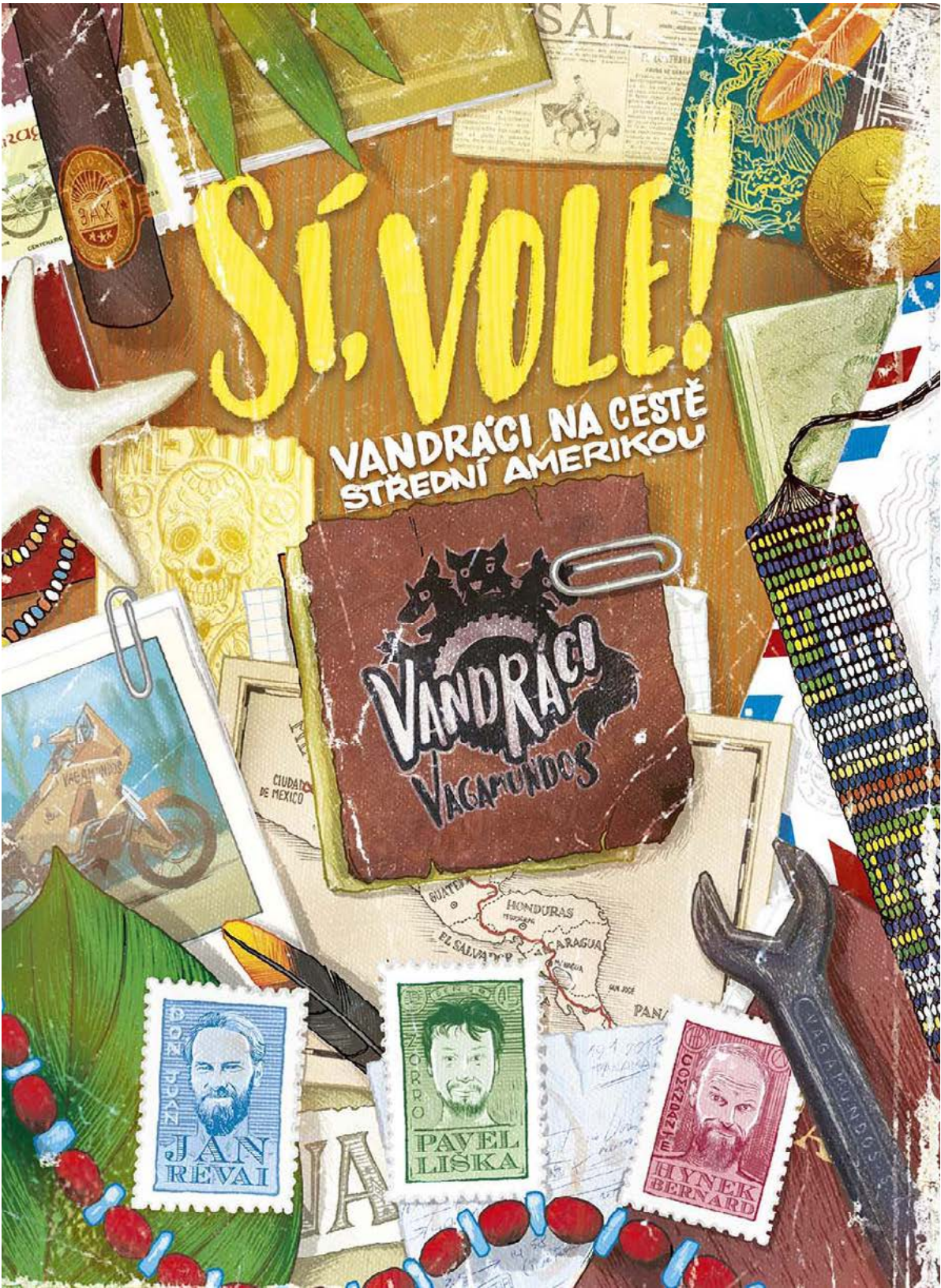

SI, VOLE!

VANDRÁCI NA CESTĚ
STŘEDNÍ AMERIKOU

VANDRÁCI
VAGABUNDOS

Sí, vole!

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Pavel Liška, Jan Révai, Hynek Bernard

Sí, vole! – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

OPSAH

PANAMA	13
KOSTARIKA	48
NIKARAGUA	76
HONDURAS	125
SALVADOR	128
GUATEMALA	150
BELIZE	188
MEXIKO — YUCATÁN	199
MEXIKO 2	238
MEXIKO 3	282

VANDRÁCKÉ KNIŽNÍ DOBRODRUŽSTVÍ

Když jsem byla oslovena, jestli bych nepomohla dát dohromady knihu z vandráckých motodeníků pánů Lišky, Révaie a Bernarda, dlouho jsem neváhala. Poměrně záhy mě uchvátila představa knížky sestavené ze tří zdrojů, vyprávění, kdy se střídají tři úhly pohledu, kde nikdo nemá totální pravdu, nikdo nevidí všechno, není černá a bílá, správná a špatná verze. Jsou jen střípky v mozaice. Někdy báječně pasují, někdy se komicky doplňují, jindy popírají, vždy však dohromady skládají větší a pestřejší obraz.

Jak se posléze ukázalo, proces sestavování knihy byl dost dobrodružný a náročný. Svým způsobem si hledání formy knížky při její tvorbě nezapadlo s obsahem. Na začátku jsem totiž znala jen pár úvodních textů, nevěděla jsem tedy, ani kolik těch záznamů je, ani co všechno se skrz ně dozvím. Páni vandráci navzájem své texty neznali, nikdy si postřehy těch druhých dvou nečetli a ostatně i sami po sobě si mnohé pasáže četli od doby napsání vůbec poprvé.

To, co následovalo pak, byla několikaměsíční jízda, kdy kluci prepisovali své sešitky do počítačů a po kouskách mi je posílali, já četla a vstřebávala a pak stříhala a sešivala, prohazovala, znovu četla a znovu sešivala. Často jsem během téhle jízdy žasla. Někdy popisovali téměř doslovně totéž, někdy na sebe navazovali, jako by si četli myšlenky. Jindy si naprosto protirečili. Každý si občas pamatoval něco úplně jiného, každý měl své slabé chvíle – lidsky i literárně. Střídavě mě okouzlovali a občas mi i lezli na nervy. Byla jsem dojatá a někdy mi bylo líto, že si to, co si psali do deníčku, víc neříkali osobně. Měla jsem občas strašnou chuť s nimi zatřást, ale taky se vykoupat spolu s nimi v každé louži, kterou potkali, nasát do nosu vůni tropického pralesa nebo moře. A taky tedy chuť na panáka karibského rumu nebo na mexické tacos!

Při práci jsem se snažila nikomu nenadržovat, použít z každého vandráckého deníčku a každé vandrácké duše to nejlepší, nejosobnější, nejdotykovější. Na cestě skládání toku vyprávění jsem narážela na různé křížovatky a musela se rozhodovat, kudy dál, čemu dát přednost. Ale díky popisované vandrácké metodě – řídit se intuicí a volit srdcem, jsem měla ty okamžiky rozhodování přece jen trochu usnadněné.

Jak se práce chýlila ke konci, byla jsem docela nervózní z toho, jak budou autoři reagovat, až si to všechno přečtou a uvidí sami sebe očima těch druhých dvou, nahlédnou do hlavy svých spoluvandráků. Když jsem se pak s kluky potkala, pár dní poté, co dostali k přečtení první verzi kompletního textu, byla jsem víc než zvědavá. Ale setkání to bylo úlevné a vzájemně vstřícné. (Stejně jako závěrečné doplňování epilogu, vysvětlivek a komentářů a hledání grafické podoby knihy.) Až bych řekla, že se ve vzduchu uculoval anděl křehké a plaché sebereflexe. Pro mě byla ta chvíle nádherná, jako ostatně celá tahle nesnadná, ale fascinující práce.

Kluci, děkuju za spolujízdu, byť virtuální. Bylo mi s vámi dobře. Jeďte dál a ať vás ty očazené lakandonské lístky dál ochraňují!

Vaše compañera literaria Markéta

ZORRO / PAVEL

Proč Zorro? Zorro není žádný mstitel, ale lišák. V Turecku jsem byl *tilki*, ve Finsku budu *kettu* a ve Střední Americe jsem *zorro*. Stejně jako vandráci jsou *vagamundi*. Ne *vagabundi*, na to pozor! *Vagabundos* je povaleč, kdežto *vagamundos* je tulák, který nezůstává na jednom místě. No a jestli další cesta bude Čína, tak tam budu 狐狸.

Jsem jeden z vandráků, který si touhle cestou plní svůj sen, protože když to neuděláme teď, tak to neuděláme nikdy. A protože z naší cesty natáčíme dokument, jsem čtvrtým kameramanem. Hlavní kameraman je Hynek, druhý, vedlejší, Honza, třetího kameramana nemáme a já jsem kameraman čtvrtý. To proto, že to nejde tolik točit a ještě být hlavním fotografem. Moje hlavní úloha tady je ta, abychom se všichni vrátili živí ke svým rodinám. Jsem totiž hlavním hledačem míst, kde složíme hlavu, když bude slunce už nízko. A to je ve Střední Americe post, který rozhoduje o tom, jestli se ráno probudíte s tváří otláčenou od zmuchlaných kalhot, anebo s podříznutým krkem.

Jako jedinej mám úplně novou motorku. A teprve čas ukáže, jestli půjde Honda Africa Twin CRF 1000 ve stopách svojí maminy, starý Afriky XR750, která se tak povedla, že je dnes už legendou.

Na motorce jezdím od svých devíti let, kdy nám táta na chalupu pořídil lehoulinkého stadióna s řazením ručním. Nikdy jsem nebyl na to se v motorkách štourat. Moje opravy v dětství spočívaly maximálně v tom, že jsem vyšrouboval trysku a drátkem ji vyčistil, což jsem ale u svého stadióna musel dělat často. A když mi motorka nejela a táta neměl čas, tak jsem rozebral karburátor, všechno profukoval a pak nevěděl, jak to dát zpátky dohromady. A to mi víceméně zůstalo. Kdybych píchnul a měl sundat kolo a zalepit ho, tak na tom místě strávím půl dne a možná bych tam i přespal. Ale jestli se mi splní můj druhý sen, vyrazit na nějakou velkou cestu úplně sám, budu na tom muset zapracovat a dát si nějaký odborný rychlokurs. Co mi ale od těch devíti let zůstává, to je ta vášeň s tou holčkou pod sebou plout krajinou.

DON JUAN / HONZA

Ten Don Juan mi byl přidělenej. Absolutně nechápu proč, když svou krásu ukrývám uvnitř a vědí o ní jen holky. Kluci, asi při pohledu na sebe, mě vidí jinak. A jestli se to týká mého chování, tak za to nemůžu, bo jsem se tak narodil. Budiž, jakožto nejmladší člen našeho vaňdráckýho klanu neprotestuju a přezdívkou přijímám.

Tady v tom příběhu jsem se ocitl proto, že jsem se narodil s dobrodružnou povahou. Jako kluk jsem se každý den těšil, že určitě zažiju nějaký dobrodružství. Jezdil jsem na koních a mým snem bylo jet za horizont a dál a dál za zapadajícím sluncem, na ZÁPAD: to slovo bylo tehdy tak vzrušující a mělo tolik významů! Teď, když na to tak vzpomínám, si uvědomuju, že jsem vlastně vždycky chtěl být ten hrdina, co zachrání holku před nějakým pitomcem. Navíc jsem věčně chodil domů pozdě a pak dostával na prdel. Máma mi říkala, že mám toulavý boty a měla pravdu. V první třídě... absolutně nechápu, jak mě to mohlo napadnout, ale rozhodl jsem se jít pěšky do Prahy. Z Kladna je to 26 kiláků. A tak jsme se s kamarádem Jirkou vydali po silnici na jednom kole, na kterém jsme se střídali. Vždycky jeden běžel a druhý jel. Dojeli jsme až na Šárku, kde začínají jezdit tramvaje, tam pro mě začínala Praha. Dokázali jsme to! Posilnili jsme se jablkem utrženým ze stromu u silnice a alou zpátky. Někde u Lidic se začalo stmívat a my dostali strach. Tak jsme si stopli vojenskej nákladák a ten nás dovezl zbylých pár kilometrů domů. Když jsme se na sídlišti blížili k našemu paneláku, bylo kolem něj nějak rušno, pobíhala tam spousta lidí, a jak nás uviděli, seběhli se k nám s křikem, že to policejní pátrání můžou zrušit! Už si nepamatuju, jestli jsem dostal na prdel, ale rodiče byli určitě šťastní, že nás našli. Takže fakt za to nemůžu.

Motorcky jsem začal vnímat, když jsem jako malej po obědě ještě spával a odpoledne mě budil zvuk fichtlů před barákem. Okamžitě jsem běžel dolů a otravoval, ať mě svezou. Pak si jednoho takovýho fichtla koupil táta na cesty do práce. A tehdy jsem se naučil řídit motorku. Táta nás vozil kolem baráku a střídaly jsme se snad všechny děti až do doby, než se táta dal na sport a vyměnil fichtla za kolo ukrajina. No co, už jsem mu to odpustil. Jako automechanik jsem se své vlastní motorky nikdy nedočkal. A tak jsem si půjčoval od spolužáků simsony, mustangy a emzety. A dál tajně snil o té své. Až ve třiceti letech jsem svůj sen proměnil v realitu, když jsem si pořídil svou první mašinu. A byla to BMW, který jsem věrný doteď. Tu silnější jsem si koupil na Kavkaz a teď jsem s ní projel i Střední Ameriku. Můj Advík 1150 má už něco za sebou, je mu 15 let a je pořád ve skvělé kondici. I když je ta motorka těžká jako kráva, její zpracování a výdrž mě nepřestávají přesvědčovat o správné volbě.

DON JUAN

COMANDANTE / HYNEK

Zorro je jasný jako facka, Don Juan vyplynul spontánně a já si dlouho lámal hlavu nad nějakou přezdívkou, která bude srozumitelná, třeba vtipná a nebude to jen blábol. Všechny možné překlady slova kamera nebo objektiv, případně oko do španělštiny zněly blbě. A pak na mě z překladače vyběhlo slovo, které je v češtině trochu nabubřelé, ale znělé, a tak padla volba na Comandanta. Nicméně žádného velitele za tím nehledejte. Spíš někoho, kdo bude dvojici herců komandovat s kamerou v ruce.

Takže je to jasné, jsem kameraman a zvukař v jedné osobě. S klukama už máme za sebou dvě výpravy, ale teď poprvé pojedeme naostro. Teda co se týká spodárů, tak já určitě, ale tohle bude naostro, i co se týká štábu. Žádný kromě nás tam totiž nebude. A tak bude všechno záležet jenom na naší souhře, štěstí a silách každého z nás.

No a holku mám samozřejmě tu nejlepší. Třináct let starou KTM 990 Adventure se skoro sty tisíci na tachometru. Divoký a někdy trochu tvrdohlavý motocykl, který mě svojí paličatou a nekompromisní vzteklou povahou pořád baví. Projel už se mnou kus světa a doufám, že to nejlepší máme ještě před sebou. Takže – vámos!

LETADLO

4/1/2018

Pavel: Ve tři třicet (ne v půl čtvrté, ve tři třicet, to zní drsněji) mě vyzvedává auto, který zařídil Honza, a jedeme pro Hynka. Ten je překvapený, že ho nabíráme tak brzy.

Hynek: Vstávat o půl čtvrté je po včerejším dni plném chaosu a nervozity, zařizování, telefonování a shánění toho, co ještě chybí, naprosto nelidské. Ty dvě hodiny spánku se ani nedají považovat za noc. Na letišti si na rozloučenou a k snídani dáváme tři plzně za 400 korun, což je prostě zlodějna a neslušnost. Pěkná vizitka české pohostinnosti.

Pavel: V Amsterdamu přestupujeme, máme asi dvě hodiny čas, dáváme si pivo a... a těšíme se! Já zkusím nově zapůjčený foťák. Svůj iPhone jsem nedávno ztratil, a protože jsem nechtěl vyhazovat tolik peněz za další novej mobil (nějak jsme si zvykli na to, že dát deset patnáct tisíc za novej telefon je normální, ale není to normální!), tak jsem si vytáhl ze šuplíku starej mobil mojí Báry, kterej sice blbnul, ale šel. Ale na ten nemůžu zase úplně spoléhat. Proto jsem se rozhodl, že budu tentokrát fotit na jednoduchý foťák, který prostě udělá lepší fotku než ten nejlepší mobil. Taky máme s sebou, samo sebou, tři kamery. Natáčejt přece chceme všichni tři, ale já si v duchu říkám fotit, točit... a k tomu „být“ tam a něco zprostředkovávat? Nebude toho moc? Víc se upínám ke svému novému fotoaparátu. Honza myslí zase víc na natáčení a taky na to, jak budeme existovat jako... samotní účastníci, průvodci, herci... (ne, herci ne!), my, prostě jak my budeme existovat... mluvit

na ty kamery, jak být natáčený a zůstat při tom sami sebou, jak to celý pojmut, mluvit k lidem... nebo jen mezi sebou a to zaznamenávat...? Vůbec to není jen tak. Honza se ptá: „Jak to udělat, jak být spontánní?“ A já na to: „Honzo, ty ale spontánní jsi, teď jsi taky spontánní, tak jen prostě musíš zůstat takovej, i když na tebe bude mířit zapnutá kamera.“ Rada za všechny peníze, že.

Honza: Tak tedy sedíme už dobrých osm hodin nad Atlantikem a musím říct, že let je super. Naštěstí jsem nám přebukoval lepší místa, tak si můžeme natáhnout nohy. Pavel měl nejdřív kec, že to jsme tedy vandráci, když nevydržíme sedět na nejhorsších místech a musíme si připlácet za lepší. Ale teď si místečko pochvaluje.

Ale zpátky na začátek. Tak se nám to povedlo! Naše vize, naše plány. Fakt se nám podařilo něco vymyslet, naplánovat a dotáhnout tak daleko, že teď sedíme v letadle a letíme směr Panama. Pro mě už jenom samotnej fakt, že o nás někdo stojí, věří nám a pomáhá, je prostě fantastickéj. A teď tu sedíme v letadle vedle babyčky z Liverpoolu, kterou Hynek málem zabil, protože jí hodil tašku z úložného prostoru za krk a málem jí ho zlomil. A ona říká, to mám za to, že jsem si s váma nechtěla vyměnit místo, že. Já myslel, že se poseru smíchy. Ale dýchá, chrápe tu vedle mě, tak je to v cajku. Pavel z druhý strany bojuje s televizkou, protože neví, na co má koukat, když neumí anglicky. Navíc se mu ten monitor pořád odklání. Takže to vzdává a čumí alespoň do mobilu nebo z okna. Jo ale teď vstal a jde čúrat, ovšem zapomněl si na uších sluchátka. Takže si málem utrlh uši! Tyjo a teď jsem zjistil, že tu něco zasmrdělo, jako nohy nebo co. A teď, když odešel Pavel, tak to tu nesmrdí! Budu ho muset upozornit. Ale jak to? Vždyť má nový boty! Možná to bude někdo za náma. No uvidíme, až se Pavel vrátí. Jinak už jsem zamluvil pokoj na dvě noci v Tocumenu, kam přiletíme. Kéž by šlo zitra všechno hladce a my si mohli přebrat naše mašinky, ty holky naše milovaný. Já už se tak těšíím. A vůbec na všechno! Mám teda ale zvláštní návaly. Únava, ospalost, očekávání a pak přijde ta euforická vlna velkého těšení a je mně krásně.

Tak a Pavel se vrátil z hajzlu a vypadá to slibně, nic necitím. Buď si tam umyl nohy, nebo to nebyl on. Tak nebo tak je to jedno, hlavně že jsme už jen dvě a půl hodky od Panamy. Cíl se blíží!

Hynek: Po odtržení od mateřského pořadu Moto cestou necestou jsme dlouhé dva roky plánovali, co dál. Věděli jsme, že chceme natočit maximálně autentický motocestovatelský pořad, který si na nic nehráje. Pořád nám to ale přišlo málo. Snažili jsme se najít originální náplň, která by diváka pobavila a naši cestu odlišila od jiných podobných projektů. Nabíledni bylo využít profese Honzy a Pavla a pokusit se cestou sehrát jakési pouliční divadlo, jehož prostřednictvím navážeme kontakt s místními. Druhý nápad byl cestovat po známých filmových lokalitách a setkávat se s herci, režiséry, filmaři. A dojet třeba až do Hollywoodu. Nic z toho nám ale nepřišlo dostatečně svobodné a vlastně bychom na diváka hráli jenom další, jiné divadlo. Takže jsme se na to vyhodli a jeli jen tak, s tím, co máme, a taková, jací jsme.

Pavel: Šlo o to, být svobodní. Se všim všudy. Odjet jen sami tři, bez doprovodného auta, a natáčet, přiznaně, všichni, každý z nás, s tím, že Hynek bude kamera hlavní. Ale udělat si to svobodně a sami znamenalo nejen tu samotnou cestu absolvovat a natočit, ale taky se na tu cestu a natáčení nějak připravit a pak, úplně nakonec, natočený materiál podle svého gusta zpracovat ve studiu a vytvořit z toho výsledek, který bude nějak vypadat a mít duši. Navrhl jsem klukům nekompromisně tři měsíce. Kluci remcali ještě asi půl roku, až několik posledních měsíců před odletem jsem to přestal mít na talíři. To jsem naopak začal pochybovat já sám, jestli jsem to nepřepískl. Ale před klukama jsem nedal nic znát.

Hynek: Po jedenácti podzvukových hodinách konečně přistáváme na ranveji v Panama City. Letiště je supermoderní a po obligátní fotce pro imigračního úředníka a sejmutí všech otisků kožních záhybů, co jich naše ruce mají, jsme vpuštěni do země. Procházíme dalším skenováním zavazadel a úředník si nás bere stranou. V hlavě mi jede legálnost námi převážených dronů, některé země Střední Ameriky jsou na létající špiony alergické. Nicméně celník kouká do kufrů a jenom se ptá, co to je. Na všechno odpovídám „kamera“, a to mu úplně stačí. Vítejte v Panamě!

 Pavel: Ubytování v Panama City hledal a našel Honza. Zadání znělo: buď blízko letiště, anebo blízko carga, kde si máme vyzvedávat motorky. Nevím, co tam zadal, jak to vykouzčil, ale byli jsme blízko nejen letiště, ale i toho carga. Do našeho hotelu Express Inn jsme z letiště se všema našima megazavazadlami došli dokonce pěšky, asi za 15 minut i s natáčením.

 Hynek: ... kodrcáme se po rozbitých betonových chodnicích až k pitoresknímu zelenomodrému hostelu. Korpulentní snědá slečna na recepci je ochotná, všichni mluví anglicky a za chvíli máme pokoj se třemi dvojlůžky. Venku je dokonce něco jako bazén a na zdi za ním namalované palmy. Za zdí leží periferie Panama City.

 Pavel: Ještě večer se vydáváme na špacír po okolí a taky dát si někde večeri. Skáčíme do místního autobusu a asi pátou zastávku vystupujeme někde, kde to vypadá, že se bude dát ještě něco koupit.

 Honza: Starý barevný autobus, který má otevřený všechny okýnka a dost tam profukuje. Ale při 26 stupních to zase až tak nevadí. Na recepci hotelu jsme dostali radu, že máme jet až na konečnou. Prostě až do města. Vyskakujeme ale už na šestý zastávce, která rozhodně není konečná, a vydáváme se do místních uliček hledat nějakou potravu. Uličky jsou to dost špinavá a temná, ale přece jen zahlédneme něco, co bliká a vypadá jako hospoda. Pavlovi přitom vypadává krytka od foťáku, ani si toho nevšimne. Zato si toho všimne místní maník, sebere ji a začne na Pavla pokřikovat, že mu ji dá, ale ať jde s ním, že mu něco ukáže. Pavel slušně děkuje a posunkama vysvětluje, že nic nepotřebuje. Jenomže místní podnapilej borec je docela neodbytný. A v tu chvíli se objevuje taková paní...

 Pavel: Vynořuje se asi padesátiletá černoška a za chůze, bez zastavení, nám říká...

 Hynek: „Co tu sakra děláte? A s kamerama v ruce? Tady vás zastřelí, okamžitě odsud vypadněte! Pojďte za mnou.“ Dáváme na její slova a společně šlapeme mezi autodílnami, okolo baptistického kostela, kde právě probíhá divoká svatosvatá párty.

 Honza: A jak tak kráčíme a kecáme, najednou se ocitáme na hlavní ulici. Nedá mně to a ptám se jí, jak to, že umí anglicky? Prej pochází z Barbadosu, tak asi proto.

 Pavel: Děkujeme a říkáme si, hm... asi měli všichni ti strašílkové opravdu pravdu, když nás varovali, že to tady nebude úplně, jako v Jindřichově Hradci.

 Honza: Pak se s námi paní loučí a mizí v davu. Hned za rohem nacházíme fastfood, kde si dáváme grilovaný kuře s hranolkama a kolou. To ještě netušíme, že to bude naše nejčastější jídlo! Ukojíme hladové žaludky a začínáme vstřebávat večerní periferii Panama City. Byli jsme tak hladoví, že v nás to jídlo zmizelo jako pára nad hrncem. Pak následuje cesta zpátky do hotelu stejnou dopravou.

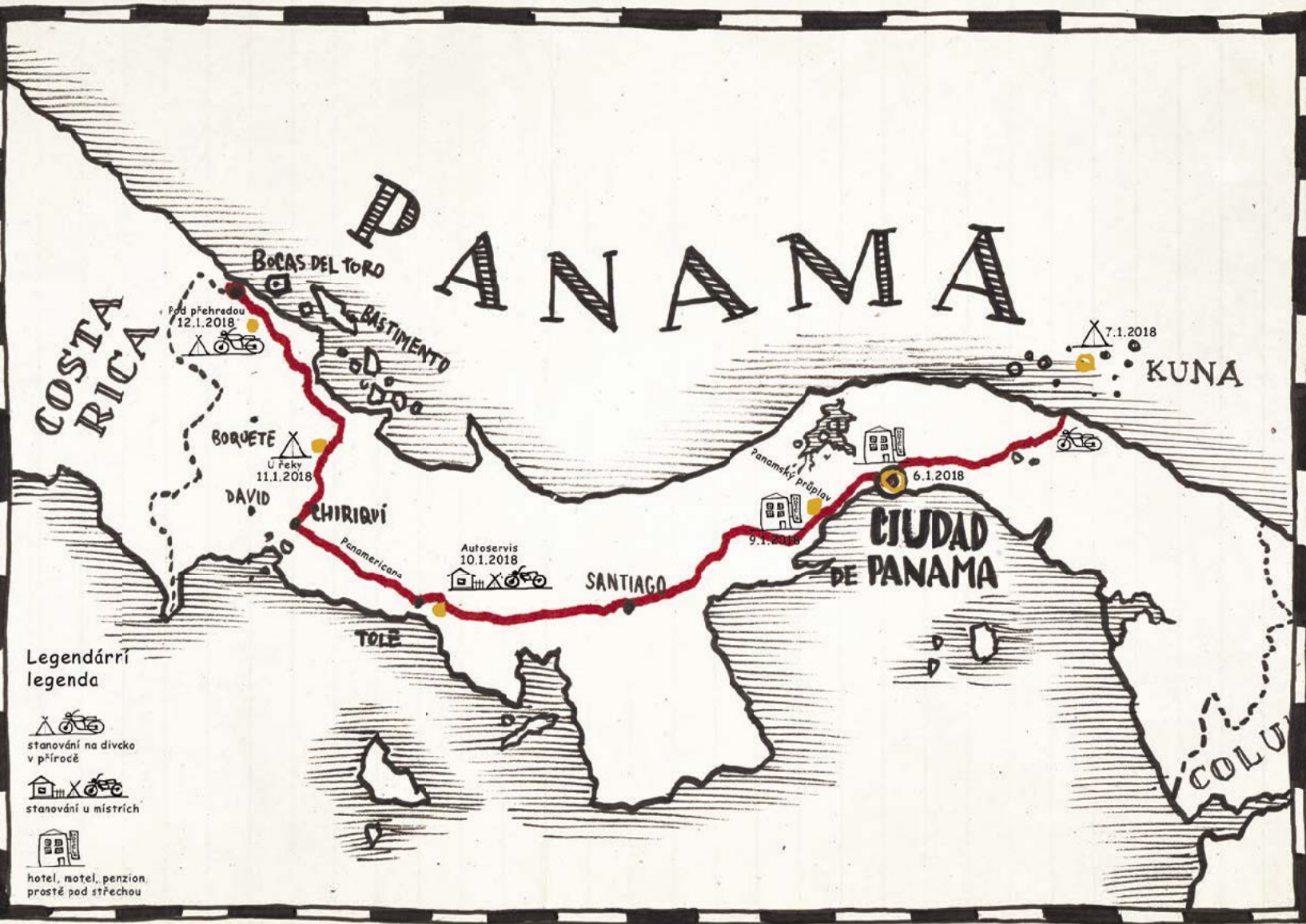
Já rád pozoruju místní lidi, kdo ke komu patří, jak se tváří, přemýšlím, jestli to je jejich pravidelná linka, jestli jedou třeba z práce domů, kde na ně čeká rodina. A tak různě si představuju příběhy. A hlavně pozoruju, jak se tváří, jak vypadají, a věřte, že je na co koukat. Na hotelu pak vyžahneme dvě malý šampaňský a usínáme jako mimina.

 Hynek: Pavel usíná oblečený, vestoje. Vítejte na druhé straně zeměkoule.

Hynek: Vybrat destinaci naší cesty byla kapitola sama pro sebe. Zatímco Pavel upřednostňoval Sibiř, mě to táhlo do Afriky a Honzu do USA. Z Afriky sešlo, neboť se tam chystala jiná výprava, USA nevoněly Pavlovi a Sibiř zase mně, protože byt je to určitě překrásný kus země, přece jenom chtěl přivést co nejpestřejší pořad, a ne jen osm dílů lesa a vodky. Takže konečný verdikt byla pestrobarevná Střední Amerika. Nejprve jsme chtěli vyrazit z Kolumbie, ale komplikovaný, tedy vlastně neexistující přechod mezi Kolumbií a Panamou nasměroval začátek naší cesty do Panamy. No a pak už to šlo jako na drátkách.

Sí, vole!

Legendární
legenda

- stanování na divoko v přírodě
- stanování u mistrů
- hotel, motel, penzion, prostě pod střešou

KOLAMA NA PANAMSKÉ PŮDĚ

5/1/2018

 Hynek: Ráno lezeme z pelechů nějak podezřele brzo. V půl osmé už jsme vzhůru a jdeme na nedopečený toust s nažloutlým máslem, což je vrchol hotelové gastronomie. Překapávaná káva a voda asi z kohoutku. Ať si tělo zvyká.

 Honza: Super dietka nám zvedá náladu a já začínám zjišťovat, jak se dostaneme na cargo a kde to vlastně je. Anglicky mluvící recepční juká na adresu, volá tam a hned ví. Říkám si: Wow! To je rychlost. Nic není problém. V tu chvíli přichází taxikář a nabízí se, že ví, kde to je, a za 15 dolarů nás tam hodí. Recepční to zaslechla a začala kroutit hlavou, jako že je drahej. No byl! Protože pak se objevil policajt, ten nám zavolal bráchu, taky taxikáře, a ten byl o polovinu levnější. Takže pokus o ojeb číslo 2 zase nevyšel. Samozřejmě nejde o ty peníze, ale je super, že nám místní pomáhají a poradí. Brácha taxikář přijel a s úsměvem nás hodil na cargo.

 Pavel: Jedeme tam tak deset patnáct minut. Máme velké obavy, jelikož nás varovali všichni kamarádi, cestovatelé a vlastně každý, kdo absolvoval transport motorek z Evropy přes moře, že si musíme dát velkou rezervu na přebírání, alespoň 10 dní, a obrnit si nervy, jelikož dostat motorku tam není problém, ale dostat ji zas zpátky není jen tak. Jste od ní třeba 20 metrů, ale než je opravdu zas vaše, je maratón a úřední byrokracie, která trvá i několik dní. A proto když přijíždíme do cargo a s úsměvem nás vítá sympatický chlapík, který nás rovnou bere do skladu, kde je před náma oplocená brána, pak do dalšího skladu a tam nám ukazuje na tři zatlučený dřevěný krabice a říká: „Támhle na vás čekají...“, pořad zůstávám ve střehu a nedovoluju si radovat se.

 Hynek: Tam, za mříží skutečně stojí tři krásné ohromné bedny! Úplně se nám zatajil dech. Skutečně tu jsou a čekají!

 Honza: Nadržený jako zajáci čekáme, až nás k nim pustí.

 Hynek: Mříž se otevírá a veliký černoch jménem Livingstone obratně manipuluje s vysokozdvížným vozíkem a první bedna je ladně usazena doprostřed haly.

 Honza: Hned jsme popadli šroubováky a začali bedny rozebírat. Nutno podotknout, že já se trápil asi půl hodiny, totálně zpcenej s jediným obyčejným šroubovákem, páč bedna byla sešroubovaná asi padesáti šrouby. A pak vidím, jak kluci dostali aku a bzzzm bzzzm, měli to za minutu.

 Pavel: Šlo to ráz na ráz! V jedné bedně byla moje nová afrika, pro kterou tahle cesta bude vlastně naše první větší seznámení. Do té doby jsme spolu zažili jen týden na Balkáně, ale až tady se musí ukázat, jestli to mezi námi vzplane.

Kluci chodili od jedné krabice ke druhé a snažili se zjistit, která je ta jejich. Aby náhodou někdo nerozdělával krabici a nezjistil, že je to TA CIZÍ. A tu se stala velmi zvláštní věc. Připomnělo mi to Vinnetoua a jeho věrného koně Ilčí. Já najednou zcela jistě věděl, kam mám jít. Přišel jsem k té óbrbedně úplně vpravo a položil na ni ucho. A byla to ona, moje afrika. A už to jelo, šprcha výčitek, že to bylo dlouhý a že chápe cestu po Atlantiku, ale že tady ve skladu trčí už skoro měsíc a kde jsem...?! Ani jsem se nestačil podívat, že si takhle „rozumíme“, a vysvětlil jsem jí, že jsme holky museli poslat dřív, raději s větším předstihem, aby kdyby třeba zůstaly trčet někde v přístavu, což se běžně stává, byl čas na jednání a na to, domluvit jejich dopravu sem do carga, do skladu, který patří Gefcu, naší spediční

firmě. Hynek dokonce celý můj rozhovor s ještě zatlučenou afrikou natáčel a smál se. Myslel si, že dělám etudu pro něj na kameru. Nechal jsem ho u toho. Stejně by mi neuvěřil.

Honza: Splavenej jak amur po přechodu otvírám bednu a nevycházím z údivu. Motorka poctivě zabalená do fólie, upevněná tak, aby se ani nehla, různé vycpávky, prostě bomba! Okamžitě jsem začal tahat, řezat, odjišťovat, a pak se to stalo... stála tam! Sošně, jako by mi říkala: Klídek, všechno je oukej, já už se taky těším. Takovej kus železa, a jakej může chlapovi přivodit pocit štěstí. A vzpomněl jsem si, že jsem se nesmírně těšil na tenhle okamžik, kdy budeme rozbalovat, kompletovat, zjišťovat, jestli máme všechno... A co že to vlastně v těch kufrech máme? K mému překvapení mnohem víc, než budeme potřebovat.

Hynek: A pak doléváme olej, neboť motorky musí přes oceán cestovat bez provozních náplní. Já asi o půl litru přeliju, načež následuje potupné odsávání hadičkou a zamaštění všeho kolem. Jsem namazaný jak erotická masérka. Kluci ze spedice nám přivážejí 20 litrů benzínu v kanystru, doprovázejí nás na deklaraci a seznamují s nejvyšším šéfem zeměkoule.

Úřednice už není tak blesková, nicméně jsme tady, motorky stojí před barákem, a to všechno za pár hodin. Zřejmě cestovatelsko-vyskladňovací rekord a veliké díky za to patří profesionalitě naší spedice Gefco!

Pavel: Bylo to neuvěřitelný, rychlý, milý, překvapivý a taky první větší kontakt s místňákama a navíc skrze úřad. Tak jestli jsou takový lidi na úřadě, jaký pak musíme potkat na cestě?

Hynek: Že pojedeme na vlastních motorkách – takový byl plán, asi jediný, který jsme měli. Takže jsme začali hledáním spedice. Nejprve to vypadalo na super dohodu s DHL, která má zastoupení po celém světě. To nedopadlo a naštěstí jsme narazili na francouzskou společnost Gefcu. A to byl doslova zázrak. Ochota, profesionalita, úsměvy. Při odbavování zpět dělali mexičtí celníci trochu ramena, nicméně všechno proběhlo stejně hladce a my našli za měsíc naše stroje doma, rozmazlené pod několika vrstvami hebkých ochranných fólií. No a my? My jsme letěli normálně letadlem s KLM. Jsme lidi, ne?

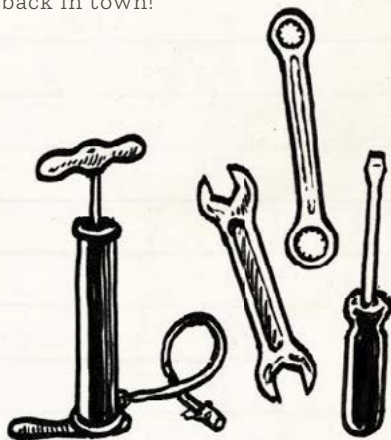
Pavel: Gefcu se náš projekt líbil natolik, že se stalo našim partnerem. To byl zásadní impuls, tím se náš vysněný projekt zase o krůček přiblížil realizaci.

♥ **Honza:** Zkoušíme nastartovat. Prostě paráda! Všechny motorky naskočí napoprvé a ty si říkáš: Hotovo! Viktor, místní vtipnej šéfk, nám vysvětluje, jak jsou tu v Panamě všichni v pohodě. Rozdáváme podpisy, tisíckrát si děkujeme, fotíme se a jedeme konečně na hotel.

📹 **Hynek:** Cestou se zastavujeme na grilované kuře a dostáváme hamburger, ale i ten je super. Ale teď by bylo super úplně cokoli, jsme na cestě, a tak je super prostě všechno. Všichni u stánku s občerstvením jsou expati. Panama je místní Německo, a tak se sem mraky pracantů stahují z okolních zemí za vidinou lepší budoucnosti.

♥ **Honza:** Kluci, co nám prodávali jídlo, se hned začínají vyptávat a fotit se s náma. A nezapomínají se pochlubit, že jsou taky filmaři. Jeden z nich nám ukazuje pár videí, co udělal na telefon, a je dost pyšnej.

📹 **Hynek:** Do večera polepujeme motorky logy našich partnerů a sponzorů a do úmoru balíme veškerou techniku a vybavení do omezených prostorů v kufrech motorek. Padáme únavou z celého dne na nohou v tropickém vedru. Ani na pivo už nejdem, snad zítra. Chystáme se totiž vyrazit do víru velkoměsta. Boys are back in town!

PANAMA CITY

6/1/2018

Hynek: Další ráno začalo krásně rustikálně, nebo chcete-li krojovaně. Protože Lišák stárne a nemůže nad ránem spát, coural se po okolí našeho hotelu a našel naprosto úžasnou... jak to jen nazvat? No třeba jídelnu. Vlastně to byl takový kout za malým domkem, samozřejmě zamřížovaným jako všechno tady, a v něm starší chlapík s prdelatou dámou. Na chodbě, nebo v jakémsi průchodu, nás usadili na tři štokrлата a udělali nám supermastná, ale superdobrá volská oka a jakési kořeněné kousky hovězího masa. Delikatesa. Spokojeně se s mastnými bradama couráme zpět na hotel a stavujeme se na kus řeči u kluků, kteří na šňůře před domem drezurují opelichané bojové kohouty. Údajně šampióny a cena jednoho z nich prý dosahuje až 1 000 dolarů. Podle mě mají rybářské míry, nicméně to bylo zajímavé setkání. Alespoň pro kameru to byla pastva.

Nalehko vyrážíme na motorkách vstříc velkoměstu. Doprava houstne a houstne, teplota motoru stoupá a stoupá, až stoupne úplně a kontrolka teploty oleje výhrůžně zrudne a moje nervy jakbysmet. Stačí, že jsem ráno nenašel klíče od motorky a jedu na záložní. Zastavujeme na benzince, kde nechávám motor vychladnout. Je mi divné, že jsem neslyšel hučení větráku u chladiče. V tomhle vedru musí vrčet na plné pecky. Je asi 30 stupňů a v padesátkách na Sahaře jsem nikdy tyhle problémy neměl. Vedle pumpy je slušný auto-servis, tak tam s Honzou přejíždíme a hledáme závadu. Spálená pojistka ventilátoru, jak triviální. Vyměňujeme ji za novou a frčíme.

Zácpa ve městě je pekelná, ale nakonec úspěšně parkujeme na malém náměstíčku poblíž zálivu v historickém centru Panama City. Hned naproti bance, kde patroluje ozbrojený policista. Tvrdí, že na to dohlídne, nicméně po našem návratu je dávno v čudu. Couráme se po nábřeží, kde je historický trh a spousta lákadel pro turisty. Deky, korálky, indiáni. Vrací kolonizátorům jejich dávné ctky.

Pavel: Panama City je město hodně bohatý a hodně chudý zároveň. Ale jestli si to pamatuju dobře, tuším, že je to dokonce nejbohatší město ze Střední Ameriky. Panamský průplav asi udělal svoje. Starý město, kam nás nasměrovali místňáci a průvodci, mě moc neoslovilo. Jo, bylo to krásný, bylo, ale já jsem z Evropy rozmazlený a tady hledám něco jinýho. Taková divná sterilita a odtrženost od skutečného života z toho byly cítit. Bylo to jak ve starý

Praze. Prostě krásný uličky, chrámy, koloniální stavby a u nich stánky a turistický krámky, předražený restaurace. Říkám klukům, ať jdeme někam, kde žijí normální lidi normálním životem.

A nemuseli jsme chodit daleko, stačilo prostě neodbočit tam, kde to bylo „krásný“, a jít tam, kde to vypadalo „nevábne, nezajímavé“. A po chvíli jsme došli někam, kde to nebylo nevábny a kde to vůbec nebylo nezajímavý, naopak.

Hynek: Dál od centra historická se uličky zužují a tmavnou, jsou plné odpadků, a tak nadšeně točíme a fotíme, co kamery unesou. Dáváme si na ulici rybu s banánovými plackami a mezitím se strhává pěkný liják. Ulice se v okamžiku změní v řeku a místní se v ní brodí do poloviny lýtek. Jen tak sedíme pod markýzou a celé to sledujeme. Je to náramná podívaná. Na balkóně naproti si hrají děti, k záhadnému okénku v plechových dveřích neustále někdo přichází a odchází. Liják se za hodinku uklidňuje, a tak pokračujeme zaplivanou čtvrtí a nasáváme atmosféru.

Pavel: Já si někdy v takových případech zkusím navodit pocit jako z mojí ulice, kde bydlím. Pamatuju si, jak jsem přišel do své ulice v Praze na Vinohradech poprvé, jak byla pro mě cizí a jak se na ni dneska dívám úplně jinak, jak jsem si na ni zvykl. Je to úplně jiné, a tak si to někdy zkusím i jinde a naposledy teď tady v Panama City. Běhají tu děcka, řve muzika z oken... Někdo něco křičí na někoho na druhým

Panama

chodníku, ten mu odpovídá a oba se smějí... A já se snažím navodit si pocit: to je moje ulice, kterou dobře znám, tohle je náš normální život, takhle to tu chodí... tady jsem doma. Natáčíme, ale opatrně, protože nechceme nikoho urazit, lízt někomu do života s kamerou, ale zjišťujeme, že lidi jsou otevření a že povětšinou jim to vůbec není nepříjemný, na rozdíl třeba od Bolívie. Mávají nám, smějou se na nás, nebo prostě nereagují ani pozitivně, ani nasraně. To je paráda, to potřebujeme! Pak přicházíme na takové minináměstíčko... nebo spíš rozcestí několika ulic, kde hrajou čtyři chlapíci u stolu domino a okolo na ně kouká další hrozen a mluví jeden přes druhého, ale ti, co hrajou, ne, ti mlčí a jsou hodně soustředění a hra má rychlej průběh a ten, kdo je na tahu, svoje „dřevo“ na stůl nepokládá, ale vždycky s ním hlasitě třískne, jako by říkal ostatním – mám vás na lopatě.

Hynek: Přítomnost kamery místním moc nevoní, zřejmě jsme je přistihli uprostřed hazardu, zatímco doma tvrdí, že chodí na partičku šachu. Nálada je ale úchvatná, a tak se nenápadně snažíme alespoň kousek z ní zachytit.

Pavel: Natáčím to na kameru, pak i Hynka a Honzu, jak se s nimi místňáci dávají do řeči a vypadá to, že žertují na náš účet. Pak mě někdo vezme za rukáv, Honza nebo Hynek, a ukazuje mi, že máme jít pryč. Dva policajti na kole, muž a žena, nám říkají, ať odejdeme rychle touhle ulicí pryč, jelikož i bez kamer tu nemáme co dělat, natož s kamerama.

Hynek: Údajně je to velmi nebezpečná čtvrt, kde nám klidně prostřelí hlavu, aby dostali naše kamery. Myslím, že trochu přehánějí a chtějí mít prostě v rájónu klid. Naoko se vracíme a za rohem zahýbáme do další uličky.

Pavel: To je hrozný! Když už to někde stojí za to, pošlou tě pryč!

Hynek: Nacházíme parádní centrum bez turistů, kupujeme místní SIMku do telefonu, redukci do zásuvky pro naše nabíječky a kokosový nápoj od babky kořenářky. Trochu gas-

tro harakiri, ale chuťově noblesní. A navíc úžasně zdravé, tvrdí Pavel. A ten tomu rozumí. Kličkujeme uličkami zpět k motorkám a narážíme na požár obchodáku, což je parádní zábava pro celou čtvrť. Jsme u motorek a jedeme na kopec nad městem natočit západ slunce nad downtownem, který se směle vyrovná metropolím USA. Jen s o něco bizarnější architekturou. Kopec je ale pod kontrolou armády, neboť se na jeho vrcholku tyčí jakési vysílače a po čtvrté odpoledne se sem nesmí. Vracíme se tedy do zálivu, a to rovnou čtvrtí, odkud nás vyhnali. S nastávajícím soumrakem to tu má skutečně grády. Odtud na obchvat centra vedoucí po visuté silnici přímo nad zálivem. Před námi svítí centrum a jeho šílené mrakodrapy a my na osvětlené autostrádě přímo nad hladinou oceánu. Záběr jako z filmu Tron. Poslední zastávka na fotku a už nás široká tříproudovka vede přímo k letišti, kde je naše základna s bazénem a malovanou palmou.

 Pavel: Na hotelu si rozdělujeme techniku, nabíjíme a rozdáváme úkoly. Hynek už dlouho hledá svoje klíče od motorky a zálohuje. Já vidím, že to nédává znát, ale že ho ty klíčky hodně trápí. Úplně ten pocit znám. Pořád to máte v hlavě a kazí vám to den. A dokonce i když na to zapomenete, pořád vás něco trápí. Cítíte to, ale zapomněli jste, co že vás to vlastně žere. Pak si vzpomenete. Jo jasně, ty klíčky pořád nemám. Pak jde Hynek něco řešit dolů k motorkám. A já začnu prohledávat místa pod posteleva a koukat, kde by ty klíčky mohly být. Víím, že bych byl nositelem velký radosti, a byl bych tak obdaruovaný i já. Nic. Tak jdeme spát. Zítřka se konečně vydáme na naši cestu! Konečně vyjedeme na svých motorkách a konečně se nebudeme vracet na hotel, konečně nebudeme vědět, kde budeme spát. Už to začíná!

Pavel: Po výběru destinace následovalo zkoumání toho kusu země, kam se chystáme. A to už byla čirá radost. Vzpomněl jsem si totiž na jednoho staršího pána, kterého jsem viděl v televizi v Hyde Parku a úplně mě dostal a okouzil. Vyprávěl o svém cestování: „... no, už je po 22. hodině, tak to říct můžu, byla to velká sranda.“ Byl to etnolog dr. Miloslav Stingl. Spojil jsem se s ním přes Adama Chrousta, který o něm napsal úžasnou knihu, a požádal jsem ho o schůzku.

Honzá: Bylo nádherný se s panem Stinglem setkat osobně. Je to okouzující muž, chodící encyklopedie a vznešenost sama a my ho poprosili o misi, o úkol, který si vezmeme za cíl a pokusíme se ho stůj co stůj splnit.

Pavel: Hlavně nám ale pan Stingl dal konkrétní tipy, kam za indošema. Za těma, kteří žijí původním stylem života a udržují si svoje rituály a tradice. Ale to by nebyl pan Stingl, aby nám taky neporadil, kam za ženskýma. V Nikaragui je prý území, kde se místní indošky rodí neuvěřitelně krásné a velmi vyváženě narostlé. Tak tam jsme si to zakázali. Rozhodně ale chceme navštívit indiány kmene kuna, s těmi bychom se měli potkat hned na začátku v Panamě. Celé jejich území se táhne v délce přes dvě stě kilometrů Karibikem, jihovýchodním směrem od zálivu San Blas až ke kolumbijské hranici, a leží na něm tolik ostrovů, kolik je dní v roce. Pan Stingl je navštívil asi před padesáti lety. Na jejich ostrov se prý lze dostat za úplatek, kukuřici nebo sele, a protože si přísně udržují čistou krev, nesmí se tam přespat krom dalších užitečných rad a tipů jsme ale dostali úkol když kdysi pan Stingl bádá a etnologoval v Mexiku, nepodařilo se mu dostat k mayaskému etniku, indiánům zvaným Lakandové, jelikož ti stále žili odděleně od civilizace, uprostřed džungle. Lakandové jsou tak doposud jedno z nejméně probádaných domorodých etnik. Na motorkách se až k nim pravděpodobně nedostaneme, ale pan Stingl si myslí, že dnes se k nim už dá určitě nějak dostat na koních. To je něco pro nás! A tak, krom našeho plánu neplánovat, se pro nás stává největším a nejdůležitějším bodem naší cesty Stinglova lakandonská mise.

PRVNÍ VÝSTŘEL

7/1/2018

 Hynek: Lišák ráno opět nemůže dospat a budí nás brutálně brzy, kolem sedmé. Dneska konečně zvedneme kotvy a vypadneme z města. Opět zoufale hledám klíče od motorky. Stejně zoufale pak všichni cpeme hromady zbylých krámů do útrob našich zavazadel. Narvali jsme to tam! Stále není překopírovaný disk se včerejším natočeným materiálem, takže to musíme risknout a udělat to někde po cestě. Poslední pokus o nalezení klíčů. Odtahuji postel a... vypadly na zem! Ruším poplach.

Hynek: Nevezli jsme nic víc, než co vozí každý druhý motovandrák. Všechno, co jsme měli, se tedy muselo vejít do tří kufrů na motorce. Mimo minimalistického kempingového vybavení v podobě stanu, karimatky a spacáku zbylo místo na hrnek, ešus, lžíci a jeden benzínový vaříč pro všechny. Do stejného kufru pak každý nacpal ještě ty nejnnutnější náhradní díly v podobě páček, litru oleje, různých lepidel a především lepicí pásky. Druhý kufr zpravidla obsahoval dvě trička, mikinu a kratasy, plavky a kecky, ponožky a trenče v menším než malém množství a něco do deště. Teda mimo mě, protože mám heslo, že když na motorce prší, tak prší. No a pak nějaká ta lékárnička, repelent a místo pro chleba a láhev rumu, kterou koupíme po cestě. Poslední kufr byl plný videotechniky, disků na ukládání natočeného materiálu atd. Ale o tom jindy.

 Honza: A vyrážíme směr Kuna Yala...

 Pavel: ... za indiánským kmenem, o kterém nám vyprávěl pan Stingl.

 Hynek: Chceme je vidět! Loučíme se s tlustou černoškou, která má dnes službu na recepci, a konečně startujeme.

 Pavel: V průvodci jsem se dočtl, že nás čeká asi 35 kilometrů zpátky po Panamericaně a pak odbočíme doleva do hor a pojedeme směr Karibik asi 20 km kilometrů po nezpevněné cestě, kde, jak se psalo v průvodci, „... je potřeba silný motor, terénní auto s navijákem“. Paráda, hurá, bude i první offroad.

 Hynek: Cestu na Panamericanu nacházíme snadno a dalších 50 kilometrů nás vede parádní, sem tam děravá asfaltka. Krátká zastávka – olej na mazání řetězu ve spreji tu neznají a všichni používají wédéčko. Aspoň něco.

♥ **Honza:** Cestou, před odbočkou do hor, poobědváme u Čiňana v městečku Chepo. Čiňan mluví anglicky a je fajn, takže si pěkně pokekáme.

📷 **Hynek:** Zamřížovaná jídelna s čínským majitelem je parádní exkurzí do světa místní fritovací gastronomie. Paní domácí skvělou angličtinou prezentuje na kameru svoji kuchyň, jejíž středobod tvoří dvě pánve plné oleje. Testujeme pivo Panama Light. Je hnusné, takže druhé už bereme bez přízviska light. Ryba olejnatka s rýží je cítit kuřetem, které si v pánvi zaplavalo před ní. Nicméně jsme nacpaní k prasknutí a pokračujeme asi 16 kilometrů k odbočce na pobřeží. Odtud by měla vést klikatá cestička až k místu, odkud budeme pokračovat lodí na ostrůvky San Blas.

♥ **Honza:** Hned za odbočkou směrem k pobřeží rezervace Kuna Yala začíná cesta strmě stoupat. Celkem normální asfalt, sem tam rozbitej a čím dál tím větší díry. Že by offroad? No, je to spíš horská dráha, a to doslova. Jedna zatáčka za druhou, dolů, nahoru. Obzor, džungle a krásná příroda.

👉 **Pavel:** Natáčíme průjezdy. Kdy už ale přijde slíbený offroad? Cesta k indiánům se nějak zcivilizovala. Nevadí, zase krásná zatáčka a další esíčko a teď výhled do daleka... Hynek říká: „Počkejte, jedu za zatáčku, a za chvíli pojedte.“ Čekáme, pak troubíme, nic se neozývá, tak jedem. Hynek nikde a pak je až o kilometr dál a diví se: „Kde jste?“ My, že jsme čekali na pokyn. Jedeme dál a musíme furt točit, je to nádhera, Hynek zase dává pokyn, že jede napřed. Chvilku čekáme

Sí, vole!

a vyřážíme, poučení z posledního průjezdu. Hynek je ale tentokrát hned za zatáčkou a teprve si chystá záběr. Zase jsme se netrefili. Smějeme se, Hynek se směje jen malinko. A zas jedeme a zas musíme točit, protože je to prostě zase krása. A my na to nejsme zvyklí. Za měsíc určitě natočíme jen jeden, dva průjezdy, ale teď to vidíme jinak. Navrhuju, že pojedeme rovnou s Hynkem a vždycky, až si najde definitivní místo na záběr a bude vědět, kde bude točit, se vrátíme za první zatáčku, a než se otočíme, on už bude nachystaný, my si jen troubnem a jedem. To nám začíná jakžtakž fungovat. Někdy Hynkovi pojedeme i nazpátek, ať má záběr i z druhé strany, když už tam stojí a má to vybalené a nastavený. Někdy na to prdíme. Věčné otáčení a zastavování a točení průjezdů nás prostě bude čekat den co den. Nedá se svítit, musí se makat. A tak se zase otáčíme a další průjezd... No a někdo musí být první, zase se otáčíme a... už si moje afrika ustlala na kraji srázu, kde se asphalt hodně klonil a mně ujelo přední kolo, a tak má Honza radost a já teda taky.

♥ **Honza:** Je to první pád našeho tripu!

📹 **Hynek:** Naštěstí bez úhony na zdraví i materiálu. Prokousáváme se pohořím Kuna Hills, neuvěřitelně strmými výjezdy a padáky, serpentínami a děravou asfaltkou vlnící se zelenou džunglí. Zvuky a vůně mě v myšlenkách vracejí do Amazonie. Je to neskutečný zážitek. Hledáme záběry a nadšeně vřískáme do helem.

Po zhruba 20 kilometrech nás zastavuje brána – vstup do národního parku strážžený ozbrojenými vojáky a dvojicí malých indiánů. Veselí vojáci jsou příjemní, obdivují motorky a pokoušejí se mluvit lámanou angličtinou. Nicméně nám vysvětlují, že musíme dvěma smutně přihlížejícím indiánům zaplatit 20 dolarů za vstup na indiánské území + 3 dolary na motorku.

👉 **Pavel:** Začínáme smlouvat. Všimám si jejich vlajky, vidím hákovéj kříž, tedy obrácenej, ale hákovéj kříž! Ptáme se, za co máme platit, že určitě budeme platit ještě za loď a za pobyt na ostrově, a proč máme platit už tu. Když jsme přiletěli, taky jsme neplatili za to, že vstupujeme na panamský území.

♥ **Honza:** Ale indiáni něhnou brvou a s kamenným ksichem náčelníka rozhodnutýho neustoupit dál vyžadují poplatek za vstup do rezervace. Snažím se je obměkčit tričkem Rockway, ale zimní motiv Yettiho jedoucího na enduru je z nepochopitelných důvodů neoslovuje a my musíme zaplatit.

Hynek: A tak nás nakonec stahují o 69 dolarů. Pokračujeme fantastickou zelenou krajinou a zničehonic se před námi otevírá oceán. Je hnědý a špinavý a vůbec nepřipomíná Karibik. Na pobřeží nás vítá obrovské oplocené parkoviště a rychlý, urputný naháněč s vysílačkou, který samozřejmě chce peníze. Upřímně, jsem docela rozmrzelý, realita se razantně liší od mých představ. Mám chuť to otočit.

Honza: Mraky turistů ze všech koutů světa, připravených odplout na jakýkoli kuní ostrůvek.

Pavel: Pobíhají tam sami indiánský prckové a jeden z nich nás vede do dřevěného přístřešku, takový recepce v autocampingu, kde vidíme na ceduli jména asi deseti ostrovů a ceny. Vybíráme si ten nejlevnější s nehezkým názvem Aroma za třikrát 15 dolarů.

Honza: Asi to tam bude vonět, říkáme si.

Pavel: Dále platíme 25 dolarů za cestu tam a zpět. Ubytování odmítáme, říkáme jim, nebo spíš ukazujeme, že máme karimatky a spacák. Když nám nabídnou jídlo za úplatu, odmítáme i to. Motorky parkujeme do takového minipřístřešku na pobřeží, který nám sami indiáni nabídli. Asi měli pocit, že motorky nemají střechu, a tak ji potřebují, ale my jsme jen rádi. Čekáme na loď a začínáme mít obavy, co nás čeká.

Přijíždí loď. Prý to ale ještě není ta naše, vystupují z ní nevábní, nehezcí, tlustí turisté bez kouzla bůhvíodkud. Takhle pozitivní budeme vystupovat i my, pomyslí si, ale s kouzlem. Na obzoru oceánu je v dálce vidět několik málo ostrůvků. Vypadají hustě zabydlené a poseté

jakýmási plechovo-dřevěným boudama, vypadá to jako slum, ale je to špatně vidět. Na tenhle ostrov teda nechci.

Po hodině a něco přijíždí člun, který nás prý vezme na náš ostrov. Nasedáme, a když nám chyběl pořádný offroad na cestě sem, teď se nám ho dostává se všim všudy. Maže to s náma po těch vlnách snad sedmdesátkou a prdel dostává zabrat.

 Hynek: Jedeme sami se třemi pubertálními indiány u kormidla. Nejmladší řídí a vůbec se s tím nemaže. Loď letí jako střela a skáče na vlnách. Každý dopad na hladinu provází brutálně tvrdá rána. Za půlhodinu plavby jsme vyklepaní jako staré hovězí.

 Honza: Takový rány jsem na lodi ještě nezažil.

 Pavel: Míříme k nevábnému ostrovu, který byl vidět ze břehu. Teď už je zřetelně vidět, že je hustě zabydlený, domek na domku a okolo na krajích ještě boudy postavené na kůlech v moři a k nim vedou lávky. Tenhle ostrov našťěstí mjíme a jedeme dál, do Karibiku. Mjíme i další ostrov, ale ten působí úplně jinak. Je plný palm a vidím tam jeden dva domečky, to už vypadá líp. Asi po pěti minutách přijíždíme k betonovému molu a vstupujeme na ostrov podobný tomu, který jsme před chvílkou mjíeli.

 Hynek: Kotvíme u mola. Je tu pár rákosových chatek pro turisty, jedna houpačka na palmě a jedna místní rodina, která to tu má na povel. Možná je to jejich ostrov. Až jednou vystoupá hladina oceánu o metr výš, bude po ostrůvku. Tak malá hromádka písku to je.

Pavel: Půdu stíní palmy, pod nimi jemný bílý písek a okolo průhledná azurová voda. Úplný zážrak, kýč... všechno dohromady. Ostrov velký jako dvě fotbalový hřiště, jaký znám jen z filmů nebo reklam. Obavu vystřídalo nadšení.

Honza: Ostrůvek nás vítá malým počtem spolubydlicích turistů, který jsou do jednoho ubytovaní v malých proutěných chýších. My jako jediní si steleme pod palmou.

Hynek: Místní nám nabízejí chatku s plnou penzí, což s díky odmítáme a vybíráme si kousek pláže opodál. Moskytiéry rozbalujeme dál od palem, které neustále bombardují ostrov padajícími kokosovými ořechy.

Pavel: S věcmi nám pomáhají zase ti roztomilí prokové a vedou nás na krásné místočko deset metrů od oceánu. Je jich tam najednou asi pět. Koukaj na nás. Pak Honza vezme jeden spadlej kokos a hodí ho po jednom z nich.

Hynek: Malinký ráj na zemi. Kolem korálový útes, vůně moře a parta smějících se indiánů, kteří si s námi dávají partičku házené kokosovým ořechem.

Honza: Zablbneme si s nimi pár srandiček a za chvíli jdou po svých.

Pavel: Honza jde do plavek a skáče do vody, já si pokládám svoje věci na místo, kde budu tábořit já. Jeden Kun mi zaťuká na rameno a něco říká, říkám mu: „No ablo español, losiento.“ a on ukáže nahoru nade mě. 15 metrů nad sebou vidím korunu palmy a v ní několik zralých kokosů, čekajících na svůj čas. Pochopil jsem a hledám si místo, kde zabití tímto způsobem snad nehrozí. Jsem ale pořád blízko, protože tu palmu potřebuju, abych si k ní přivázal moskytiéru. Tu si postavil i Hynek. Honza si postavil vnitřek stanu.

Honza: Super je, že je vidět z jednoho konce ostrova na druhý. Skrz palmy prosvítá zapadající slunce a my jsme šťastní a hladoví.

Pavel: Když si pak v klidu projdeme ostrov, zjistíme, kde ve skutečnosti jsme. Jsou tu dva, max tři přístřešky, kde bydlí Kunové. Ostatní jsou buď prázdné, nebo už obsazené turisty. Na tomhle ostrově tedy nevidíme, jak Kunové žijí, tady jsme zavření, abychom si tady „užívali“. Což o to, místo je to jako z pohádky, působí to tu přitom skromně a vkusně, příjemně a přirozeně. Chýše jsou prostorné a uvnitř jsou jen stlučené postele, podlaha je prostě zem, písek, je tam ale žárovka a vypínač, elektrinu mají dráty rozvedené a berou ji z několika desítek metrů vzdálené motorové centrály zavřené za jídelnou, kde turistům připravují třikrát denně jídlo. Dá se tam koupit i nějaká tyčinka, voda, coca-cola a pivo. Takhle si Kunové vydělávají. Hodně Kunů patrně ostrovy opouští a míří na pevninu a dál do civilizace, a tak některé svoje ostrovy zařídili prostě takhle pro turisty. Na to, v jakém je to prostředí a jak to mají nenásilně a mile udělané, si účtují poměrně malé peníze. Buď si neuvědomují, že by za tohle mohli inkasovat od turistů mnohem víc, anebo jim to prostě stačí. A to je sympatický. Tak ať jim aspoň to vydrží.

Přijeli jsme sem v pozdní odpoledne, a tak je natotata večer. Chceme koupit pivo a zjišťujeme, že mají i rum. Když mi prodavač řekne, kolik stojí jeden panák, zeptám se, kolik tedy stojí celá litrovka. No a je rozhodnuto. Jsme na území indiánů kmene Kuna a na jejich území vypijeme litr místního karibského rumu. A tak to budeme dělat na každém novém území, tak se staň!

Hynek: Stmívá se. Na lavičce u mola pijeme panamský rum, neskutečně lahodný.

Honza: Místní rum Angelo Abuelo... Je ho litr a je moc dobře, takže padne za vlast. A my taky.

Hynek: Rum mizí jako poslední paprsky slunce a my se jen odvalíme do spacáků. Moje moskytiéra je celá podělaná od pelikánů a smrdí jak xaverovská drůbežárna. No co, zítra to vyperu v moři, kluci touží po ještě jednom dni na tomhle palmovém hřišti. Moc to nechápu, ale nakonec se nechávám ukecat. Aklimatizační den neuškodí, alespoň synchronizujeme naše uhoněné tempo s místním rytmem. Bude ale potřeba sehnat další rum, jinak mi tu jebne.

UVĚZNĚNÍ V RÁJĚ

8/1/2018

Hynek: Ráno mě budí bolest hlavy. Jsem celej podělanej a mám kocovinu. Teda podělanej od pelikánů. V noci kolem nás padaly kokosáky a bílé šrapnely.

Pavel: Ráno je nám fakt dobře, rum byl prostě kvalita. Jen mě brzy nad ránem probudily obrovské duté rány. Jako by na nás někdo z podzemí bušil a chtěl otevřít. Pak mi došlo, proč že jsem si měl to místo na spaní najít někde jinde, než jsem si ho původně určil. Ten, který mi svým varováním zachránil život, teď kousek ode mě na pobřeží přepečlivě uhrabává ostrov. Úplně ten písek hladká. A tak to dělá každý den, okolo dokola. Ale zajímavý je, že kus plastu, kterej tady byl už včera, tam nechal a nesebral ho. Dobře si ten kus brejli pamatuju.

Hynek: Celý následující den jen tak zevlujeme po ostrově, Honza maže argentinské turistce záda opalovacím krémem a já se děsně nenápadně pokouším natočit indiánskou rodinu. Ženy před kamerou utíkají do chýší. Vybalojeme dron a vzletáme do výše nad ostrovem snažíce se zachytit celý ostrůvek z nebe. Je tak malý, že stačí vystoupat do 400 metrů. Další plánovaný záběr je oblet ostrova, když vtom nás přichází upozornit indiánský správce ostrova, že jsou tu drony zakázané. Horní pohled máme, takže letadélko v klidu balíme.

 Pavel: Koupeme se, bloncáme, no a za chvilku už si říkáme, že nám to tady vlastně stačí. Píšeme si deníky, já se učím s foťákem.

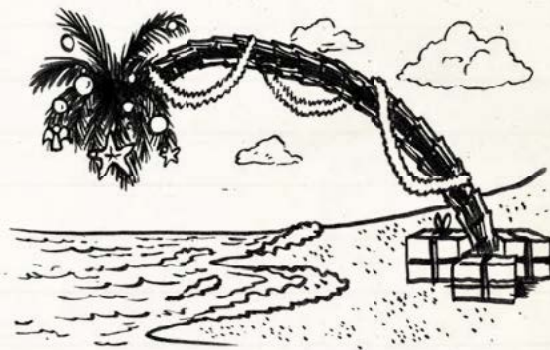
 Honza: Vtipný je, že jsme nechtěli ubytování s jídlem, že máme svoje nebo si koupíme něco na místě. Prdlajs, nic tu není, takže si kupujeme to, co dávají ostatním turistům a co jsme si mohli koupit rovnou s ubytováním.

 Hynek: Honza půjčuje v rákosové recepci/baru/jídelně potápěčské brýle a šnorchly. Pokoušíme se natočit korálový útes, ale korály jsou mrtvé a pohled na rozpadající se šedou bariéru je žalostný. Je tu pár ježovek, sem tam pruhovaná ryбка, ale jinak vlastně nic. Bez ploutví se navíc nedá v příboji moc pohybovat, takže to po půl hodině vzdáváme.

 Pavel: Je to korálovej ostrov, ale vlastně úplně korálově zničeněj. Sbíráám si aspoň korály z pobřeží, jsou jich tu mraky. A já mám tak zase vyřešené Vánoce 2018.

 Hynek: Na břehu shazují kokosák z palmy (což, jak později zjišťuji, se tu nesmí nebo nemá) a natáčíme první a poslední díl survival lekcí – jak se dostat svépomocí do nitra kokosového ořechu. Večer vyzýváme místní kmen k mači ve volejbalu – ano, je tady volejbalové hřiště – a vmžiku se z toho strhne celoostrovnní utkání a nádherná podívaná. Natáčíme ve zlatavém světle nízko položeného slunce.

Pavel: Musíme říct, že Kunové hrají teda líp než Češi. Což by člověk neřekl.

Honza: Bylo to super! Nejdřív jsme hráli proti jednomu a stejně nás drtil. Holt bylo vidět, že tam takhle s hostama hraje pořád.

Pavel: Ono je to tady vlastně fajn, ale být tu tak s někým jiným. Se svou Bárrou a děčkama, tak týden klidně vydržím. Ale my jsme na naší velký cestě – a teď? Já už bych teda jel zas dál. Jsme uvěznění v ráji.

Hynek: K večeri slupneme jak jinak než smaženou rybu a banánové placky a u piva se snažíme komunikovat s holkama z Argentiny.

 Pavel: Respektive Honza. Já bych si moc nepokecal a ani jsem vlastně neměl chuť. Okolo desáté hodiny dám anglický odchod a jdu spát.

 Hynek: Honza je jasný vítěz mezinárodních vztahů. Vůbec si s těma holkama nerozumíme, a tak je učíme alespoň pár praktických českých slov. Doufejme, že je nebudou používat. Zítra zase motorky.

 Pavel: Na druhý den si objednááme člun už na devátou hodinu. Máme nápad, že když tady nevidíme, jak žijí skuteční Kunové, necháme se na zpáteční cestě vysadit na jejich zďálky nevábňém ostrově, kam turisty nevozí a kde snad uvidíme, jak žijí indiáni kmene Kuna dnes.

KUNY

9/1/2018

 Pavel: V noci na mě občas kápne. Mám dvojí obavu. Jednak že začne pršet a co my s Hynkem bez stanu, jednak že na mě spadne kokos a zabije mě. Byla by to divná a předčasná smrt. Předčasná ne vzhledem k mému věku, ale vzhledem k naší cestě, jsme na samém začátku. Byly to fakt obrovský rány, no a co pak, když spadne kokos na kokos?

 Hynek: V noci poprchává, přikrývám se bundou a doufám, že to přejde. Nepřechází a nad ránem už je to liják. Takže vyhrává Honza, který si jako jediný postavil stan.

 Pavel: Tři ráno. Hynek se už balí a já už se taky drápu ven, je to teda velkéj příděl vody. Beru co poberu a hlavně co musím, kamery, spacák, batoh. Utíkáme a nevíme kam, ale utíkáme.

 Hynek: Běžíme s Pavlem do jednoho z prázdných rákosových stavení a snažíme se zachránit, co se dá. Promočení na kost se ukládáme na udupaný písek a přikrýváme se mokřými ručníky. Takže stejně nespíme a klepeme kosu.

 Pavel: Postele tam jsou čistě povlečené, ale to jim nemůžeme udělat, a ani sobě, jelikož bychom to museli zase zaplatit. Najednou si vzpomenu, že nemám všechno, a utíkám zpátky, už nevím, pro co jsem běžel, ale mobil to nebyl, ovšem našel jsem ho mokrej na dně, moskytiéry. Vzpomínám si, že byl vypnutej u hlavy, když jsem před spaním posílal pozdravy domů.

Časně ráno se nenápadně vytratíme a vrátíme se na naše místo. Honza si přes sebe jen přehodil pláštěnku a spal dál. Mobil mi ráno začíná blbnout a nejít. To je částečné trabl a částečně dobře. Trabl je to v tom, že vám prostě nejde mobil. Jediná spojka s domovem a taky jediná spojka mezi námi, kdyby se cokoli stalo. Jo, máme šice Positrex, ale k tomu zase potřebujete mobil. No a dobře to je v tom, že se konečně komplet přesunu do Panamy, na naši cestu. Tedy nejen fyzicky, ale i duší. Volali jsme si s Bárrou denně. Nebo vždycky,